

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
ōṃ namō bhagavatē vāsudēvāya

maharṣi vēdavyāsapraṇītaṃ śrīmadbhāgavatamahāpurāṇam
॥ navamaskandhē caturdaśō'dhyāyaḥ ॥

This document has been prepared by
Sunder Kidāmbi
with the blessings of
śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan
His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
ōṃ namō bhagavatē vāsudēvāya
śrīmadbhāgavatamahāpurāṇam
॥ navamaskandhē caturdaśō'dhyāyaḥ ॥

śrīśuka uvāca

athātaḥ śrūyatāṃ rājan vaṃśaḥ sōmasya pāvanaḥ |
yasminnailādayō bhūpāḥ kīrtiyantē puṇyakīrtayaḥ || 1 ||

sahasraśīrasaḥ puṃsō nābhihradasarōruhāt |
jātasyāsīt sutō dhāturatriḥ pīṭṣamō guṇaiḥ || 2 ||

tasya dṛgbhyō'bhavat putraḥ sōmō'mṛtamayaḥ kila |
viprauṣadhyuḍugaṇānāṃ brahmaṇā kalpitaḥ patiḥ || 3 ||

sō'yajad rājasūyēna vijitya bhuvanatrayam |
patnīm bṛhaspatērdarpāt tārāṃ nāmāharad balāt || 4 ||

yadā sa dēvaguruṇā yācitō'bhīkṣṇaśō madāt |
nātyajat tatkr̥tē jajñē suradānavavigrahaḥ || 5 ||

śukrō bṛhaspatērdvēṣādagrahīt sāsuroḍupam |
harō gurusutaṃ snēhāt sarvabhūtagaṇāvṛtaḥ || 6 ||

sarvadēvagaṇōpētō mahēndrō gurumanvayāt |
surāsuravināśō'bhūt samarastārakāmayaḥ || 7 ||

nivēditō'thāṅgirasā sōmaṃ nirbhartsya viśvakṛt |
tārāṃ svabhartrē prāyacchadantarvatnīmavait patiḥ || 8 ||

tyaja tyajāśu duṣprajñē matkṣētrādāhitam paraiḥ |
nāham tvāṃ bhasmasāt kuryāṃ striyaṃ sāntānikaḥ sati || 9 ||

tatyāja vrīḍitā tārā kumāraṃ kanakaprabham |
sprhāmāṅgirasasācakra kumārē sōma ēva ca || 10 ||

mamāyaṃ na tavētyuccaistasmin vivadamānayōḥ |
papracchurṛṣayō dēvā naivōcē vrīḍitā tu sā || 11 ||

kumārō mātaraṃ prāha kupitō'līkalajjayā |
kiṃ na vōcasyasadvṛttē ātmāvadyaṃ vadāśu mē || 12 ||

brahmā tāṃ raha āhūya samaprākṣicca sāntvayan |
sōmasyētyāha śanakaiḥ sōmastaṃ tāvadagrahīt || 13 ||

tasyātmayōnirakṛta budha ityabhidhāṃ nṛpa |
buddhyā gambhīrayā yēna putrēṇāpōḍurāṇmudam || 14 ||

tataḥ purūravā jajñē ilāyāṃ ya udāhṛtaḥ |
tasya rūpaguṇaudāryaśīladraviṇavikramān || 15 ||

śrutvōrvaśīndrabhavanē gīyamānān surarṣiṇā |
tadantikamupēyāya dēvī smaraśarārditā || 16 ||

mitrāvaruṇayōḥ śāpādāpannā naralōkatām |
niśamya puruṣaśrēṣṭhaṃ kandarpamiva rūpiṇam |
dhṛtiṃ viṣṭabhya lalanā upatasthē tadantikē || 17 ||

sa tāṃ vilōkya nṛpatirharṣēṇōtphullalōcanaḥ |
uvāca ślakṣṇayā vācā dēvīm hr̥ṣṭatanūruhaḥ || 18 ||

rājōvāca

svāgataṃ tē varārōhē āsyatāṃ karavāma kim |
saṃramasva mayā sākaṃ ratirnau śāśvatīḥ samāḥ || 19 ||

urvaśyuvāca

kasyāstvayi na sajjēta manō dṛṣṭīśca sundara |
yadaṅgāntaramāsādya cyavatē ha riraṃsayā || 20 ||

ētāvuraṇakau rājan nyāsau rakṣasva mānada |
saṃraṃsyē bhavatā sākaṃ ślāghyaḥ strīṇāṃ varaḥ smṛtaḥ || 21 ||

ghṛtaṃ mē vīra bhakṣyaṃ syānnēkṣē tvānyatra maithunāt |
vivāsasaṃ tat tathēti pratipēdē mahāmanāḥ || 22 ||

ahō rūpamahō bhāvō naralōkavimōhanam |
kō na sēvēta manujō dēvīm tvāṃ svayamāgatām || 23 ||

tayā sa puruṣaśrēṣṭhō ramayantyā yathārhataḥ |
rēmē suravihārēṣu kāmaṃ caitrarathādiṣu || 24 ||

ramamāṇastayā dēvyā padmakiñjalkagandhayā |
tanmukhāmōdamuṣitō mumudē'hargaṇān bahūn || 25 ||

apaśyannurvaśīmindrō gandharvān samacōdayat |
urvaśīrahitam mahyamāsthānaṃ nātisōbhatē || 26 ||

tē upētya mahārātrē tamasi pratyupasthitē |
urvaśyā uraṇau jahrunyastau rājani jāyayā || 27 ||

niśamyākranditaṃ dēvī putrayōrnīyamānayoḥ |
hatāsmyaḥaṃ kunāthēna napuṃsā vīramāninā || 28 ||

yadvīśrambhādahaṃ naṣṭā hṛtāpatyā ca dasyubhiḥ |
yaḥ śētē niśi santrastō yathā nārī divā pumān || 29 ||

iti vāksāyakairviddhaḥ pratōttrairiva kuñjaraḥ |
niśi nistriṃśamādāya vivastrō'bhyadravad ruṣā || 30 ||

tē viśrjyōraṇau tatra vyadyōtanta sma vidyutaḥ |
ādāya mēṣāvāyāntaṃ nagnamaikṣata sā patim || 31 ||

ailō'pi śayanē jāyāmapaśyan vīmanā iva |
taccittō vihvalaḥ śōcan babhrāmōnmattavanmahīm || 32 ||

sa tāṃ vīkṣya kurukṣētrē sarasvatyāṃ ca tatsakhīḥ |
pañca prahr̥ṣṭavadanāḥ prāha sūktaṃ purūravāḥ || 33 ||

ahō jāyē tiṣṭha tiṣṭha ghōrē na tyaktumarhasi |
māṃ tvamadyāpyanirvṛtya vacāṃsi kṛṇavāvahai || 34 ||

sudēhō'yaṃ patatyatra dēvi dūraṃ hṛtastvayā |
khādantyēnaṃ vṛkā gṛdhrāstvatprasādasya nāspadam || 35 ||

urvaśyuvāca
mā mṛthāḥ puruṣō'si tvam mā sma tvādyurvṛkā imē |
kvāpi sakhyaṃ na vai strīṇāṃ vṛkāṇāṃ hṛdayaṃ yathā || 36 ||

striyō hyakarūṇāḥ krūrā durmarṣāḥ priyasāhasāḥ |
ghnanti alpārthē'pi viśrabdhaṃ patim bhrātaramapyuta || 37 ||

vidhāyālīkaviśrambhamajñēṣu tyaktasauhṛdāḥ |
navamḥ navamabhīpsantyaḥ puṃścalyaḥ svairavṛttayaḥ || 38 ||

saṃvatsarāntē hi bhavānēkarātram mayēśvara |
vatsyatyapatyāni ca tē bhaviṣyantyaparāṇi bhōḥ || 39 ||

antarvatnīmupālakṣya dēvīm sa prayayau puram |
punastatra gatō'bdāntē urvaśīm vīramātaram || 40 ||

upalabhya mudā yuktaḥ samuvāsa tayā niśām |
athainamurvaśī prāha kṛpaṇam virahāturam || 41 ||

gandharvānupadhāvēmāmstubhyaḥ dāsyanti māmiti |
tasya saṃstuvatastuṣṭā agnisthālīm dadurnṛpa |
urvaśīm manyamānastām sō'budhyata caran vanē || 42 ||

sthālīm nyasya vanē gatvā grhānādhyāyatō niśi |
trētāyām sampravṛttāyām manasi trayyavartata || 43 ||

sthālīsthānam gatō'svattham śamīgarbham vilakṣya saḥ |
tēna dvē araṇi kṛtvā urvaśīlōkakāmyayā || 44 ||

urvaśīm mantratō dhyāyannadharāraṇimuttarām |
ātmānamubhayōrmadhyē yat tat prajananam prabhuḥ || 45 ||

tasya nirmanthanājjātō jātavēdā vibhāvasuḥ |
trayyā sa vidyayā rājñā putratvē kalpitastrivṛt || 46 ||

tēnāyajata yajñēśam bhagavantamadhōkṣajam |
urvaśīlōkamanvicchan sarvadēvamayaḥ harim || 47 ||

ēka ēva purā vēdaḥ praṇavaḥ sarvavāṇmayaḥ |
dēvō nārāyaṇō nānya ēkō'gnirvarṇa ēva ca || 48 ||

purūravasa ēvāsīt trayī trētāmukhē nṛpa |
agninā prajayā rājā lōkaṃ gāndharvamēyivān || 49 ||

|| iti śrīmadbhāgavatē mahāpurāṇē pāramahaṃsyāṃ saṃhitāyāṃ
navamaskandhē ailōpākhyānē caturdaśō'dhyāyaḥ ||